

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. No	52-654-01-65	
Дата	09	06 2026.

16⁴²
уфач

ДО
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 52-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищното образование с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията, приложена към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

Приложения:

1. Мотиви към законопроекта.
2. Оценка на въздействието.

ВНОСИТЕЛИ:

Николай Денков
Асен Башков
Татяна Сундарица
Богдан Богданов
Гюл Гюл
Айрик Пехливанова
Радослав Рибарски

Иванко Иван

Марин Бихов

Меропав Иван

Иво Михайлов

Йордан Терзиев

Велеслав Великов

Венко Собралов

**ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА
ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

(Обн., ДВ, бр. 79 от 2015 г., изм. и доп., бр. 98 и бр. 105 от 2016 г., бр. 58 и бр. 99 от 2017 г., бр. 24, бр. 92 и бр. 108 от 2018 г., бр. 24, бр. 42, бр. 100 и бр. 101 от 2019 г., бр. 17 и бр. 82 от 2020 г., бр. 17, бр. 34 и бр. 102 от 2022 г., бр. 11 и бр. 102 от 2023 г., бр. 23, бр. 27 и бр. 69 от 2024 г. и бр. 26 и бр. 64 от 2025 г.)

§ 1. В чл. 5, ал. 1 се създава т. 13:

„13. етично, безопасно и образователно насочено използване на изкуствения интелект в училищното образование.“.

§ 2. Създава се раздел IIIа с членове 6а и 6б:

„Раздел IIIа

Ранно детско развитие

Чл. 6а. (1) Ранното детско развитие се насърчава чрез системата на образование и грижи в ранна детска възраст

(2) Ранно детско развитие е физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата от раждането им до задължителната възраст за училищно образование.

(3) Системата на образование и грижи в ранна детска възраст включва ранно учене и грижи на децата от детските ясли и от яслените групи към детските градини и предучилищно образование.

(4) Системата за образование и грижи в ранна детска възраст осигурява и достъп на децата и родителите им до социални услуги според техните потребности.

Чл. 6б. (1) Държавата провежда интегрирани политики за ранно детско развитие в най-добрия интерес на детето в координация и взаимодействие между системите на предучилищното и училищното образование, на здравеопазването и на социалните услуги.

(2) Министърът на образованието и науката, съгласувано с министъра на труда и социалната политика, министъра на здравеопазването и председателя на Държавната агенция за закрила на детето, определя с наредба реда и условията за създаване и дейност на постоянна междуетовствена работна група за координация и взаимодействие между системите на предучилищното и училищното образование, на здравеопазването и на социалните услуги за изработването и прилагането на интегрирани междуетовстори стратегии и планове за насърчаване на ранното детско развитие.

(3) По предложение на постоянната междуетовствена работна група по ал. 2 министърът на образованието и науката утвърждава Национална рамка за качеството на услугите за образование и грижа в ранна детска възраст, която включва и система за събиране на данни, наблюдение и оценка на качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст на национално и общинско ниво.“.

§ 3. В чл. 7 се създава ал. 3:

„(3) Министърът на образованието и науката, съгласувано с министъра на труда и социалната политика, министъра на здравеопазването, министъра на младежта и спорта и председателя на Държавната агенция за закрила на детето изработва Визия и Пътна карта за приобщаващото образование в Република България.“.

§ 4. Чл. 11, ал. 3 се изменя така:

„(3) В системата на предучилищното и училищното образование идеологии, религии, доктрини и системи от възгледи и идеи се изучават за постигане на целите по чл. 5, за формиране на национално самочувствие, патриотичен дух, и родолюбие и формиране на добродетели у децата и учениците и при спазване на държавните образователни стандарти и на учебните програми.“.

§ 5. В чл. 24, ал. 4 думите „ранно детско развитие“ се заменят с „ранна детска грижа“.

§ 6. Създава се чл. 121а:

„Чл. 121а. Оценкаите от националното външно оценяване в края на IV, VII и X клас, както и от държавните зрелостни изпити и от държавния изпит за придобиване на професионална квалификация, се използват в процеса на определяне на добавената стойност, която е елемент от оценката на качеството в училищното образование.“.

§ 7. Член 188 се изменя така:

„Чл. 188. (1) Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на комплексна оценка, която изследва функционалните и развитийни затруднения на детето, свързани със здравословното му състояние, наличието на бариери при изпълнение на ежедневните и други дейности, както и вида на подкрепата.

(2) Оценката по ал. 1 се извършва от мултидисциплинарен екип за подкрепа за личностно развитие, определен със заповед на директора, в който задължително участват педагог, психолог или педагогически съветник, социален работник от отдел „Закрила на детето“ по настоящия адрес на детето, и социална/и услуга, работила/и с детето или ученика и личния лекар на детето. При необходимост в екипа се включват логопед и член на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни или непълнолетни.

(3) Екипът по ал. 2 осъществява и допълнителната подкрепа по чл. 187, ал. 1, т. 1 и изготвя съвместни планове с доставчиците на социални и медико-социални, както и интегрирани услуги.

(4) Екипът за подкрепа за личностно развитие работи съвместно с родителите и с други специалисти, ангажирани с пълноценното развитие на детето, и такива, които полагат грижи за детето или ученика, в т.ч. специалисти от социални услуги, а при необходимост и с регионалните центрове за подкрепа за процеса на приобщаващото образование и/или с центровете за подкрепа за личностно развитие, включително с центровете за специална образователна подкрепа.“

§ 8. Член 189 се изменя така:

„Чл. 189. (1) Екипът за подкрепа за личностно развитие в самостоятелната детска ясла, детската градина или в училището изработва комплексната оценка на детето или ученика като:

1. изследва функционалните и развитийни затруднения на детето, свързани със здравословното му състояние и при изпълнение на ежедневните и други дейности, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
2. идентифицира силните страни на детето или ученика;
3. извършва оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;

4. определя вида на комплексна подкрепата както от образователната, така и от здравната и социалната системи, и изготвя план за подкрепа, който включва дългосрочна цел и краткосрочни цели, мерки и дейности за тяхното постигане;

(2) За изработването на комплексната оценка на детето, екипът събира информация за детето от училищната и друга документация, изслушва родителите, класния ръководител и други учители и събира друга информация.

(3) Екипът изслушва детето или ученика при условията на чл. 15 от Закона за закрила на детето, или извършва наблюдение на детето или ученика в реална учебна среда.

(4) Преди утвърждаването му, планът за подкрепа се обсъжда с родителите, настойника или попечителя на детето или с лицето, полагащо грижи за детето или ученика. Мнението на детето или ученика се отчита в съответствие с възрастта и степента му на развитие като се гарантира най-добрия му интерес.

(5) Екипът по ал. 1 реализира плана за подкрепа като извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай и изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.“.

§ 9. В Чл. 217 алинеи 5 и 6 се изменят така:

„(5) Длъжността „директор“ в държавните и общинските институции по този закон се заема за срок от четири години въз основа на конкурс, проведен при условията и по реда на Кодекса на труда, и на наредба, издадена от министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на младежта и спорта и с министъра на културата, от органите по ал. 1, 2 или 3 и с участието на представители на общественения съвет на детската градина или училището. Длъжността „директор“ не може да се заема от едно лице за повече от два последователни четиригодишни мандата, като при предсрочно освобождаване за един мандат се смята времето, в което лицето е заемало длъжността „директор“ повече от две години.

(6) В комисията за провеждане на конкурса за заемане на длъжността „директор“ на общинско училище се включват един представител на педагогическия съвет на училището, избран от педагогическия съвет, един представител на регионалното управление на образованието, определен от началника на регионалното управление на образованието, един представител на общинската администрация, определени от кмета на общината, и един представител на обществения съвет, като за професионалните гимназии това е представителят на работодателските организации.“.

§ 10. В чл. 250, ал. 1 се създава изречение второ: „В системата се включват данни и за децата в детските ясли и яслените групи към детските градини, както и за персонала, ангажиран с образование и грижи за децата в ранна детска възраст, включително неговата квалификация и професионално развитие.“.

§ 11. В § 1 от допълнителните разпоредби:

1. Създава се нова т. 28:

„28. „Пропаганда“ е разпространяване на информация по предубеден или подвеждащ начин, за да се популяризира определена кауза или гледна точка, без да се основава на научното познание в дадената област.“.

2. Досегашните точки 28-38 стават 29-39.

ВНОСИТЕЛИ:

Николай Денков

Асел Василева

Татяна Сутанова

Богдан Богданов

Гео Гоев

Айлин Нехливанова

Радослав Рибарски

Иванчо Шотев

Марин Тихонир

Мирослав Иванков

Мбо Михайлов

Йордан Терзиев

Велислав Велизков
Венко Сабуров

МОТИВИ КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Въвеждането на принцип за етично, безопасно и образователно насочено използване на изкуствения интелект (ИИ) в училищното образование цели да осигури нормативна рамка за бъдещо внедряване на ИИ-базирани платформи и технологии, които могат значително да подобрят качеството на преподаване и учене чрез персонализирани подходи, адаптивни методи, дигитални асистенти и административна ефективност. Това обаче изисква също така гаранции за защита на личните данни, етична употреба на технологиите, равнопоставеност и широк достъп до иновациите, с цел предотвратяване на нови форми на неравенство, особено при децата от различни социални и демографски групи.

Провеждането на интегрирана, крос-секторна политика за ранно детско развитие между системите на здравеопазване, социална закрила и образование водят до намаляване на детската бедност и социална изолация, приобщаването и пълноценното развитие на всички деца, особено на тези в риск и създава оптималната среда за демографско и икономическо развитие на страната. Подобна цел трудно би се постигнала, ако не се регламентира конкретен механизъм за координиране на политиките между отговорните министерства и Държавната агенция за закрила на детето. Чрез настоящите предложения предлагаме това да се осъществи с приемането на подзаконов акт (наредба), който да регулира реда и условията за създаване и дейност на постоянна междуведомствена работна група за координация и взаимодействие между системите на предучилищното и училищното образование, на здравеопазването и на социалните услуги за изработването и прилагането на интегрирани междусекторни стратегии и планове за насърчаване на ранното детско развитие. Подобна наредба ще гарантира постоянен характер на междуведомствената група, ясен регламент за координиране на политиките както, спрямо децата, така и спрямо родителите, работещите в трите сектора, посветени на ранното детство, обществените нагласи и всички, научно установени фактори които могат както да насърчат социо-икономическото развитие на едно общество, така и да пречат на това. Регулирането на координацията в посока изработването на междусекторни стратегии и планове за насърчаване на ранното детско развитие ще компенсират поне отчасти липсата на стратегия за детето и стратегически, програмни и нормативни документи за насърчаване

на ранното детско развитие (като изключим единственият годишен план за насърчаване на ранното детско развитие за 2024 г.). Подобна мярка ще отговори и на препоръките на комитета на ООН за правата на детето, отразени в техните заключителни наблюдения относно шестия и седмия периодичен доклад на България.

Чрез предложенията се цели утвърждаването на Национална рамка за качеството на услугите за образование и грижа в ранна детска възраст, което да стане по предложение на междуведомствената работна група. Подобно действие би гарантирало принос на всички заинтересовани страни с изграждането на нова система за управление и наблюдение на качеството, както и събиране на данни и оценка, която укрепват настоящите публични услуги за ОГРДВ, каквито са детските ясли и детски градини. Регулацията ще синхронизира новата система за качество и събиране на данни със същите системи в здравната и социалната, посветени на ранното детско развитие. Ползите от подобна регулация са както за децата, така и за работната сила, ангажирана в сферата на ранното детско развитие. Ще се насърчи повишаване на качеството на публичните форми на образование и грижи за децата в ранна възраст, което ще повлияе положително на икономическата активност на родителите. Това предложение е мотивирано и от предизвикателствата в демографската политика и политиката за намаляване на детска бедност и социално изключване и ще повлияе положително за гарантиране правата на децата със затруднения в развитието и риск и ще има силно превантивен ефект, спрямо отпадането на деца от училищната среда и изолацията им. Не на последно място, ще демонстрира пред партньорите ни от ЕС, че направените инвестиции през механизма за Техническа помощ към МОН имат устойчивост.

В свои становища водещи експерти и организации призовават за създаване на единна, споделена Визия за приобщаващото образование като неизменна част от качественото образование и грижи в ранна детска възраст и училищно образование, както и въвеждане на измерители, които да го проследяват и подобряват. Този процес включва широк диалог между представители на всички ангажирани институции и организации, обединени около формулирането на общи приоритети за развитието на приобщаващото образование и извеждане на ясни междуведомствени алгоритми за взаимодействие и координация. Визията следва да бъде придружена от пътна карта, която да структурира процеса на приложението ѝ чрез извеждане на специфични цели и дейности, с конкретни и ясни стратегии за реализиране и проследяване на резултатите. Предложението ще допринесе и за ранното откриване на затруднения в развитието при децата и насочването на редица публични качествени услуги от трите системи —

здравна, образователна и социална, по начин, по който развитието и образованието на детето да са пълноценни и високо-ефективни още от ранен етап.

Отправените предложения гарантират зачитане мнението на детето като носител на права и синхронизират настоящата уредба с чл. 15 от Закона за закрила на детето. Ще се насърчи изграждането на партньорски отношения с родителите и изграждането на доверие между системата на образование и тях, което е в интерес на пълноценното развитие на детето. Постига се участие и на други лица, които по смисъла на Закона за закрила на детето могат да полагат грижи за детето. Постига се професионална подкрепа и към детските ясли и отглежданите там деца, техните родители и екип от професионалисти.

В същото време, във връзка с обсъжданите промени в учебното съдържание, предлагаме подходът към формиране на добродетели и ценности у децата да бъде изцяло приобщаващ и да не води до разделение по религиозен или етнически признак. Наложително е да се избегне въвеждането на конфесионални елементи в задължителното образование, тъй като подобна мярка би могла да доведе до институционално етническо и религиозно разделение, особено в смесени региони, където религиозната принадлежност съвпада с етническата. Това би подкопало усилията за социална кохезия и би създадо риск от конфликти, дискриминация и нарушаване на конституционните принципи за равенство и свобода на съвестта. Изучаването на религии с конфесионални характеристики трябва да остане свободноизбираемо, като държавата следва да създаде условия и да подпомогне подготовката на преподаватели, информираността на родителите и възможностите за организиране на занятия към религиозни институции извън задължителната програма.

В допълнение, предлагаме въвеждането на мандатност за длъжността „директор“ на държавни и общински образователни институции с максимална продължителност от два последователни четиригодишни мандата. Това ще повиши отчетността, ще насърчи фокус върху реални резултати, ще даде възможност за устойчива и стратегическа работа, а също така ще подобри прозрачността и мотивацията за иновации и развитие. От съществено значение за подобряване на качеството на образованието с и въвеждането на механизъм за измерване на т.нар. добавена стойност чрез използване на резултатите от националното външно оценяване и държавните зрелостни изпити. Създаването на нормативна основа, която признава оценките от тези изпити като обективен инструмент за анализ на напредъка, ще позволи по-точна оценка на ефективността на училищата, както и планиране на интервенции там, където те са най-необходими.

Накрая, предлагаме въвеждане на легална дефиниция на термина „пропаганда“ в допълнителните разпоредби на закона, като: „разпространяване на информация по предубеден или подвеждащ начин, за да се популяризира определена кауза или гледна точка, без да се основава на научното познание в дадената област.“. Тъй като терминът вече присъства в нормативния текст, но без ясно определение, това създава несигурност у учителите и директорите по отношение на прилагането му. Ясната дефиниция ще улесни прилагането на закона и ще спомогне за опазване на образователната среда от манипулации и едностранчиви въздействия, особено в контекста на дезинформацията и радикализацията в дигиталното пространство.

Всички горепосочени предложения целят да направят българската образователна система по-справедлива, ефективна, иновативна и устойчива, като същевременно я адаптират към съвременната социална, технологична и културна среда.

ВНОСИТЕЛИ:

Николай Делиев !

Асен Василев

Татяна Суганова

Бордан Богданов

Гюл Гюлев

Анелия Пехливанова

Радослав Ридарски

Ивайло Уголев

Марин Билогиев

Мирослав Иванов

Мбо Михайлов

Йордан Терзийски

Валентин Валентинов

Beno CoSpitel

**ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ЗАКОН ЗА
ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И
УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	Законодателната инициатива цели да осъвремени системата на предучилищното и училищното образование чрез въвеждане на принципи за етично използване на изкуствен интелект, утвърждаване на приобщаващи форми за възпитание в добродетели и осигуряване на по-прозрачно и ефективно управление на образователните институции. С предложената уредба се цели координация и взаимодействие между системите на предучилищното и училищното образование, на здравеопазването и на социалните услуги за изработването и прилагането на интегрирани междусекторни стратегии и планове за насърчаване на ранното детско развитие. Необходима е и нормативна яснота по отношение на понятието „пропаганда“, както и използването на обективни инструменти за оценка на качеството на образованието.
Заинтересовани групи	Заинтересовани са всички участници в системата на предучилищното и училищното образование - Министерство на образованието и науката, органите на местното самоуправление, регионалните управления на образованието, педагогическите специалисти, директори на държавните и общинските институции, педагогическите съвети към образователните институции, децата и учениците, участващи в образователния процес, както и техните семейства. Заинтересовани са и ведомствата, участващи в координация и взаимодействие между системите на предучилищното и училищното образование, на здравеопазването и на социалните услуги за изработването и прилагането на интегрирани междусекторни стратегии и планове за насърчаване на ранното детско развитие.
Анализ на разходи и ползи	За приемането на законопроекта и неговото изпълнение не са необходими разходи.
Административна тежест и структурни промени	С предложения законопроект не се създават административни тежести за гражданите и бизнеса, нито се налагат структурни промени.
Въздействие върху	Предложения законопроект не влиза в колизия с приложимата нормативна база. Не се предвиждат промени в подзаконови

нормативната база	нормативни актове, свързани с прилагането на Закона за предучилищното и училищно образование.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната. Не се очакват негативни въздействия на предложението върху балансираното демографско развитие, включително върху темповете на намаляване на броя на населението, динамиката на миграционните потоци и ограничаването на броя на емигриращите българи.

ВНОСИТЕЛИ:

Николай Башков
 Асено Величаров
 Татяна Сутанова
 Богдан Богданов
 Стою Стоев
 Анишка Пехливанкова
 Радослав Рибарски
 Ивайло Шомев
 Марин Бихирич
 Митрослав Шванов
 Мелко Михайлов
 Йордан Терзиевски
 Венцеслав Великов
 Венко Сабирев